

Aan: Gemeenteraad van Schagen

Betreft: Regionale energiestrategie Noord-Holland

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 25 augustus bespreekt u het concept van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland. Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland willen u graag enkele overwegingen meegeven.

1) Inhoud bod

Zoals ongetwijfeld bekend, valt het grondgebied van uw gemeente onder de deelregio Kop van Noord-Holland. In deze regio is de plaatsing van 21 nieuwe windturbines voorzien, waarvan 5 op Texel, en 12 in het IJsselmeer. Dit betekent dat er nog 4 turbines op het vasteland van de Kop worden geplaatst. Voor deze vier windmolens zijn drie zoekgebieden in uw gemeente aangewezen, waaronder het Noord-Hollands kanaal van Schoorldam tot aan Julianadorp. Daarnaast is er nog 284 hectare zonnepanelen langs infrastructuur en onder de windturbines in de Wieringermeer in het bod opgenomen, en 76 hectare zonnepanelen op het IJsselmeer.

Het totale aanbod van de deelregio bestaat uit 0,64 Twh. Ter vergelijking: het bod van West-Friesland is 0,96 Twh, en van de gemeente Haarlemmermeer 0,42 Twh.

2) Visiekaart natuurorganisaties

Als bijdrage aan het proces is er door onze organisaties in februari 2020 een "Visiekaart Wind en Zon" aangeboden aan de RES-organisatie, welke in de bijlage is opgenomen. Volgens deze kaart zijn (geredeneerd vanuit natuur en landschap) grote delen van uw gemeente in principe geschikt voor de plaatsing van windturbines en zonnepanelen.

Het landschap van Schagen bestaat vooral uit grootschalig agrarisch productielandschap. Uiteraard is dit landschap waardevol voor bijvoorbeeld akkervogels, en de cultuurhistorie. Maar in vergelijking met bijvoorbeeld het kleinschalige weidevogellandschap in Waterland is opwekking van duurzame energie hier landschappelijk beter in te passen.

Door de richtlijnen uit de "Gedragscode Zon op Land" toe te passen, is het mogelijk om plaatsing van zonnenvelden in agrarisch gebied samen te laten gaan met een toename van de biodiversiteit. Door inzet van ecologisch maaibeheer ontstaat er meer ruimte voor vlinders, en door voldoende ruimte tussen de panelen over te laten, kan regenwater en zonlicht de bodem bereiken.

In een aanvullend document "voorwaarden voor een zorgvuldige energietransitie" hebben we een aantal richtlijnen voor een verantwoorde aanpassing van windturbines en zonnevelden opgenomen. De belangrijkste richtlijn: concentreer de opwekking van duurzame energie, en voorkom een spaghetti van zonnevelden langs wegen, en windturbines welke als hagelslag in het landschap zijn uitgestrooid.

3) concentreer windturbines op het vasteland van de Kop

In onze provincie is er al jarenlang beleid om bijvoorbeeld bollenteelt, glastuinbouw, zaadveredeling maar ook havens en woningbouw te concentreren. De huidige windturbines zijn zo groot en dominant aanwezig, dat ze per definitie ook buiten de eigen deelregio zichtbaar zijn. Naar onze mening vraagt dit om bovenregionale afweging, en de aanwijzing van "windturbineconcentratiegebieden". Ook zonnepanelen dienen zoveel mogelijk geconcentreerd te worden, in combinatie met een goede landschappelijke inpassing.

In de RES van de deelregio Noord-Holland Noord is er echter voor gekozen om de windturbines te verdelen over meerdere kleine zoekgebieden. Voor de 5 turbines op Texel zijn 3 zoeklocaties beschikbaar, en voor de 4 windturbines op het vasteland van de Kop staan ook drie locaties op de kaart. Bij een gelijkmatige verspreiding komt dit neer op iets meer dan 1 windturbine per locatie.

Volgens de huidige provinciale verordening dienen windturbines in lijnopstellingen van minimaal zes turbines te worden geplaatst. Hoewel dit provinciaal beleid waarschijnlijk wordt aangepast, blijft er een provinciale voorkeur voor lijnopstellingen in grotere aantallen bestaan. Dit zou betekenen dat slechts een van de zoekgebieden voor windenergie gebruikt gaat worden.

Onze organisaties zijn van mening dat het eiland Texel niet geschikt is voor de plaatsing van grote windturbines. Dit werelderfgoed wordt gewaardeerd om de open luchten en verre uitzichten. Plaatsing van windturbines op de noordpunt van het eiland, zoals nu voorgesteld, zal de landschappelijke beleving tot op Terschelling aantasten. Het gaat hier bovendien om een internationaal belangrijke vogeltrekroute. In de "gebiedsagenda wadden", welke recent aan de Tweede Kamer is aangeboden, staat met zoveel woorden dat windmolens op de eilanden ongewenst. De kans is dan ook aanwezig dat de zoeklocaties op Texel niet kunnen worden gebruikt. Er van uitgaande dat de hoogte van het bod intact blijft, dienen deze turbines dan elders in de Kop te worden geplaatst.

Om deze reden willen wij voorstellen om de verdeling van 5 windturbines op Texel, en 4 turbines op land in Schagen en Hollands Kroon, los te laten. Het is geredeneerd vanuit natuur en landschap goed mogelijk om 9 windturbines in de zoekgebieden 11 en 14 te plaatsen, zeker indien het zoekgebied nog wordt uitgebreid, zoals het college van B & W voorstelt. Indien er bijvoorbeeld 5 turbines tussen Langedijk en Schagen, en 4 turbines langs het Noord-Hollands kanaal worden geplaatst, blijft het overige landschap in uw gemeente, maar ook van de rest van het vasteland van de Kop gespaard. Gezien de grote aantallen windturbines welke reeds in Hollands Kroon zijn geplaatst lijkt ons dit geen onredelijke uitkomst.

Het college van de gemeente Bergen wil de gemeenteraad van deze gemeente voorstellen om de windturbines welke nu op de Hondsbossche zeekering zijn ingetekend, te verplaatsen naar het zoekgebied langs de N9. Het gaat hierbij om maximaal 9 windturbines.

Indien de Regio Alkmaar, of de provincie, besluit om alsnog de Schermer als zoekgebied aan te wijzen, is het hopelijk mogelijk om dit terug te brengen naar bijvoorbeeld 4 windmolens. Wij hopen dat het vervolgens mogelijk is om de zone langs het Noord-Hollands kanaal als een bovenregionaal zoekgebied te beschouwen, en hierbinnen de minst schadelijke locatie te zoeken. De directe omgeving van Wildrijk en Ananasbos is naar onze overtuiging niet geschikt. Daarnaast is de omgeving van de Eendenkooien in de Zijpe beschermd door het paalrecht. Plaatsing van windturbines is hier juridisch gezien hoogstwaarschijnlijk niet mogelijk.

Samengevat stellen wij voor om de onderverdeling tussen Texel en het vasteland los te laten, en het gebied langs het Noord-Hollands kanaal als een bovenregionaal zoekgebied te beschouwen. Vervolgens gaat onze voorkeur uit naar clustering in meerdere rijen, en niet naar een lijnvormige opstelling langs het gehele kanaal.

Wij realiseren ons dat dit betekent dat een aanzienlijk deel van de windturbines op het grondgebied van Schagen wordt geplaatst. Naar onze opvatting is clustering op het schaalniveau van de regio echter uiteindelijk te verkiezen boven verspreiding over een groter aantal zoekgebieden. In vergelijking met West-Friesland, maar ook met een gemeente als de Haarlemmermeer, is het bod van de Kop bovendien relatief bescheiden.

4) Cluster de zonnevelden, en smeer ze niet uit langs spoor en provinciale weg

Het zoekgebied voor zonnepanelen in uw gemeente bestaat vooral uit langgerekte, smalle stroken langs de spoorlijn Alkmaar – Den Helder, en de provinciale wegen.

Het "uitsmeren" van de zonnevelden vraagt om de aanleg van veel netwerkkabels, en is daarom economisch en energietechnisch niet efficiënt. Netwerkbeheerders als Liander dringen er daarom op aan om zonnevelden te concentreren. Ook vanuit het oogpunt van landschap is plaatsing in lange linten niet gewenst. Juist vanaf de weg en vanuit de trein wordt het landschap dagelijks door tienduizenden mensen beleefd. Deze beleving van het landschap wordt danig bedorven als hier overal brede zomen van zonnepanelen worden aangelegd.

Wij willen daarom voorstellen om meer zoekgebieden aan te wijzen, waarbinnen enkele grotere zonnevelden worden gerealiseerd. Deze zonnepanelen kunnen vervolgens op een verantwoorde manier in het landschap worden geplaatst door het terrein met aarden wallen, of windsingels, te omkleden. Op deze manier vallen de panelen vrijwel niet op in het landschap. In Noord-Nederland zijn hiervan meerdere goede voorbeelden, zoals op Ameland.

Concreet willen we voorstellen om het hele gebied tussen Langedijk en Schagen, en de gehele polder Geestmerambacht, als zoekgebied voor zonnevelden op te nemen. In de vervolgfase van het RES-proces is het mogelijk om een beperkt aantal concrete locaties aan te wijzen. We gaan er van uit de natuurgebieden langs het spoor bij Oudesluis en Waarland (Boomerwaal), welke nu onderdeel zijn van het zoekgebied, bij deze concretisering gespaard worden.

Door vervolgens de regels uit de gedragscode "Gedragscode Zon op Land" in de gemeentelijke verordening op te nemen, is het bovendien mogelijk om landschappelijk en ecologisch verantwoorde inpassing te borgen.

Samengevat:

- 1) Steunen we het bod in TwH zoals uitgebracht door de deelregio.
- 2) Stellen we voor om de 9 windturbines op het vasteland van de Kop te plaatsen, en deze te clusteren, en niet in een lange rij te plaatsen,
- 3) Het Noord-Hollands Kanaal als een bovenregionaal zoekgebied te beschouwen
- 4) Zonnepanelen niet in een lint langs infrastructuur te plaatsen, maar juist te clusteren in een beperkt aantal zonnevelden
- 5) Een groter gedeelte van het gebied tussen Schagen en Langedijk als zoekgebied voor zonnevelden op de kaart op te nemen
- 6) De regels uit de "Gedragscode Zon op Land" in de gemeentelijke regelgeving op te nemen, waardoor er een "gelijk speelveld" voor projectontwikkelaars ontstaat.

Tot slot zijn we uiteraard content met de voorgestelde "bedenking" over de onwenselijkheid van windturbines op en naast de Hondsbosche zeewering. Gelukkig heeft het College van Bergen in haar raadsvoorstel reeds voorgesteld om dit zoekgebied te verplaatsen naar de N9. Het standpunt van het College van Schagen heeft hier vast een bijdrage aan geleverd, waarvoor hartelijke dank.

Met vriendelijke groet,

mede namens Landschap Noord-Holland en de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland,

Willem Hellevoort

Provinciaal Ambassadeur Noord-Holland,
Vereniging Natuurmonumenten

De visiekaart Wind en Zon, en de 'voorwaarden zorgvuldige energietransitie' kunt u ook via de link downloaden (onder aan de pagina):

<https://www.landschapnoordholland.nl/energietransitie>

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Martijn de Jong, tel 06-52323874, m.dejong@natuurmonumenten.nl